

Št. 7

V Celji, dne 20. julija 1893.

Leto II.

 Balada.

Spomnjam se na dneve kratkočasne,
Ko postarni moj ded je še živel;
Znal praviti je bajke čarokrasne,
In ž njimi domišljijo mi razvnel.

Pravljice vedel starec je o škratu,
On videl nočnega je lovca lov,
O rojenicah, o desetem bratu —
Nikdar pošla mu ni bogata snov.

Večkrat mi pravil je, da grad mogočen
Ob Savi stal na skalnatih je tleh,
Kjer s hčerko domoval je vitez močen
Ter ljubil jo, ko punčico v očeh.

Najlepša svojega je veka bila,
Nebrojnih bila je izvor želja,
A ona je le jednega ljubila, —
Ni vitez bil, a blazega srca.

Pa oče-vitez vitezu odločil
Je hčer bogato svojo za ženo;
Sijajno jo je plémiču zaročil,
A kalno njeno bilo je oko.

Očetu solzna je ljubav razkrila,
Usmiljenja prosila ga, zaman! —
Okrog poslala že so se vabila
Ter bil vsak znanec v goste je pozvan.

In ko so svatje čakali že zbrani,
Ko ženin je prinesel prstan zlat,
Zletela mimo vseh je po dvorani
Rekoč, da gre slovó jemati.

Na skalo nad tolmunom je stopila,
Pozdignila k nebésom je rokó,
Z brezupnim krikom se je potopila
V deročo Savo, kar še národ vé.

Dánica.

Izza dnij uzorov.

Črtica. Napisala Marijca.

Ein Märchen aus uralten Zeiten,
Das kommt mir nicht aus dem Sinn!

H. Heine.

Rada se spominjam onih zornih, mladostnih let, ko sva še tekala po livadah igrajoča se z vaškimi otroci. Uže takrat mi je bil mej vsemi najmilejši, najljubši, uže tedaj je naju vezala tajna duševna vez, da sva bila ljubosumna, ako nisva tičala vedno in povsod le midva skupaj; imela sva si vedno toliko povedati in pokazati! — Najraje sva bila torej sama na našem vrtu. V uljnjak sva znosila vse svoje igrače: jaz pohišstvo, kuhinjsko orodje in punice, katerim je bil on oče in jaz mati, — on pa je prišel s svojo leseno puško ter je s krivonogim jazbečarjem hodil za hip na lov, ko sem mu domá pridno gospodinjala . . .

Uže v tisti nedolžni dobi sva se ljubila, dasi tega nisva sama vedela tedaj, niti zakaj sva si baš midva takó dobra! — A zdi se mi sedaj, da je izvirala srčna naklonjenost iz razločka najinih narav: on visok, divji deček zagorelega obraza, črnih las in očij, — jaz pa majhna in boječa zlato-laska, ki se je takó rada zatekala pod varstvo njegove močne roke. — Nu pa, saj je bil on tudi zares pravi junak, ki je marsikatero bitko zmagovito izbil proti kmetskim dečkom radi — mene! — Kuštravih las, razvnetega obraza in tresočih se usten je prihitel po takem večkratnem boji vedno k meni in ponosno spenši se dejal: „Ne bodo se igrali ne drugi s taboj! — To sem jih zopet naklestil!“ — In sedel

je k meni, položil lasato glavo na moji koleno, pa tiščal pesti; jaz pa sem mu gladila in ravnala svitločrne kodre ter mu pravila, da ne maram nobenega družega kot samo njega . . . Takrat pa je dvignil hitro glavo ter mi razžarjenih lic zrl nemo v oči ter končno dejal: „Dà, ti boš moja gospa, ko postanem gospod!“ —

Najlepša doba najine mladosti je bliskoma potekla, in ločiti sva se morala, ko je odšel v mesto, kjer naj bi se izučil za — gospoda. Moško se je poslavljal od bosopetih sošolcev in součenk, molče je stiskal meni roko, a ni se jokal, akopram so mu silile solze v črne oči . . . Ponosna sem bila, da je moj prijatelj tak korenjak in v svetli nadi, da postanem kmalu njegova gospa, se tudi jaz nisem jokala v pričo njega, čeprav mi je bilo pri srci takó težko! — A plakala sem tem britkejše v svoji sobici, kjer me razven vsegapričujočega Boga ni čul nihče! . . .

Domov se je vračal samó na velike počitke. Videla sva se takrat večkrat, vendar je ni bilo mej nama več one otroške preprostosti od nekdanj. Zarudela sem, kadar sem ga srečala, srcé mi je jelo hitreje vtripati, polastila se me je neka razburjenost, katere nisem poznala do tedaj. — Razvil se je bil pa tudi moj prijatelj hitro v krasnega mladenča, in jaz sem dospela ravno v ona leta, ko duša mladega dekleta toli hrepeni po moški ljubavi . . . Govorila sva malokdaj, a vsikdar sva se spominjala prav gosto-

besedno nedolžnih mladih let. S tistim, „ali še veš?“ — „ali se še spominjaš?“ — izgubila sva se prerada v zorno preteklost. — Nekoč me je celó vprašal, se li še spominjam, kaj mi je kot deček obljubil? ... Dekle take obljube nikoli ne pozabi! —

Ljubila sva se. — Oj, rajski trenutki prve ljubezni! — Ni-li najlepša ljubezen one mladenke, ki se še strahoma vpraša, je-li morda greši zoper četrto božjo zapoved, ker nekoga in celo mladenča — bolj ljubi kot svoje stariše; — ki še trepetajoča dovoli vsled silnih prošenj prvi poljubez izvoljencu!? — Tako čisto sem ljubila njega ... Oj dnevi, prekrasni, prejasni, kje ste!? — Kako čudno omamljivo sladkost sem vživala takrat, ko me je siloma privijal na svoje prsi in burno kradel poljub za poljubom; — ko sem se ga krčevito branila z obema rokama in se pustila pridušeno vzdihajoča premagati od svojega smelega drageca spoznavši, da je zaman moj šibki upor proti krepkim mišicam preljubljenega miljenca! — A žale misli — Bog ve! — nisva imela pri tem! — In celó osrečavala me je vselej njegova premaga, da sem nagradila lepega zmagovalca z najbolj vročimi poljubi in najnežnejšimi objemi! —

Toda zgoditi se je moralo drugače, kakor sva si prisegla v dnevih uzorov! — Dovršivši srednješolske študije je hotel oditi na vseučilišče, ali doma so

ga prosili in rotili, naj se posveti onemu stanu, kjer ni treba — gospá. — Odkritosrčno jim je povedal, da zanj ta poklic ni, da si hoče pribaviti drugih ved sebi in domovini v korist, — zaman! Dokazovali so mu, da v onem stanu najlepše in najlažje deluje za očetnjava in — dušo svojo. Tedaj pa jim je naravnost rekel, da nikakor ne more, ker ga veže neumorna ljubav ná me in da bi pogazivši najsvetejšo prisego uničil dve srci; — a vse ni pomagalo nič! Ko se je zgrudila predenj jokajoča mati in s povzdignenima rokama vpila: „Sin moj, ne umori me! Uresniči željo mojega življenja!“ — ko je stopil predenj kmetško trmasti oče ter mu z bledim obrazom zapretil: „Ubogaj jo, ali te pa ne poznam več in te proklinjam kot izgubljenega sina!“ — tedaj se je zgrozilo njegovo blago srce in — brez poklica — je ubogal svoja roditelja ...

Prišel se je pred svojim odhodom še k meni poslovit. — Brezmejna žalost mi je morila srce, brezupnost mi je napajala trpečo dušo. Jokati nisem mogla, a tudi njemu ni šla beseda iz grla. — Nemo sva se poljubila v slovo za vselej ob odprtem grobu svojih mrtvih uzorov ...

Minulo je za tem uže dokaj let. Ni mi počilo srcé, kakor sem si takrat domišljevala, da mi mora; ej, tudi najmehkejšo srce je trdnjše od jekla ... Čas zaceli vse rane, le spomini ne zamró nikdar. —

❧ Usoda rana. ❧

Pridno šiva dékle mlado
In prepeva si glasno,
V srci hrani sladko nado,
Da živelá srečno bo ...

V slutnji se nemirni zgane,
Ko si iglo v prst vsadi,
Da po belem platnu kane
Rdeča kapljica krvi ...

*Njemu, ki se v boj je lóčil
Srajco zdaj sešila bom,
V njej z menoj se bo poróčil,
Ko potihne bojni grom!*

In bolest poprej neznana
Revici topi srcé,
Kaj poménja mala rana,
Premišljuje zdaj molče!

Sava.

Doktor Mahàn.

Novelica. Piše Alastor.

(Dalje.)

Minilo je od tega dogodka par dnij, zdravnik se je uže precej udomačil v svojem novem bivališči. Glas o njegovem uspešnem zdravljenji pridobil mu je marsikoga, da ga je prišel poprašat za svét, ki bi sicer iskal pomoči pri župnikovih homeopatičnih kroglicah ali pa skušal lečiti se z domačimi zelišči. — Župnik in zdravnik, da si v nekoliko konkurenta shajala sta prav dobro in prijateljsko. Dr. Mahan je bil preveč razumen, da bi se sprl s tako uplivnim možem, dobro je vedel, čim bolj bi se protivil župnikovemu lečenju, tem več zaupanja bi si ta pridobival pri ljudeh, ki bi zdravnika obdolževali zavisti in sovraštva. Župnik bil je pa dobrodušen človek, ki ni v vsakem izobražencu iskal in našel framazonskega liberalca in nevernika, temveč se veselil izobražene družbe, za katero je čutil v samotnem trgu pravo potrebo, in ni iskal

prepirov in sporov, ako se tudi nista vedno in povsod vjemala v svojih nazorih. Verskih in političnih razgovorov sta se izogibala oba, in s tem tudi najnavadnejšim vzrokom preprirov.

Ko sta se prvič zopet na večer sešla v gostilni, pričel je zgovorni župnik pripovedovati, kako hitro je Klinarici odleglo po zdravnikovih zdravlilih; bil je poln hvale o hitrem in povoljnem vspehu ter prerokoval zdravniku lepo in bogato prakso, kajti glas o Klinarici in bolezni in ozdravljenju razširil se je hitro po okolici, s tem pa tudi Mahanovo ime in slava njegove spretnosti. Zdravnik pa je želel poizvedeti kaj natančnejšega o bolnici, ki je v njem vzbudila toliko prozornosti, vendar ni hotel naravnost vprašati in se tako izdati. — „Žal bi nam bilo vsem, ako bi nam umrla ta dobrotna gospa“ nadaljeval je župnik. „Dasi ni iz tega kraja, — priženila se je sem iz Hrastja

— vender je povsodi izredno pri-
 ljubljena zaradi svoje velike dobrotli-
 vosti.“ „Iz Hrastja?“ čudi se zdravnik,
 „ta vas je dobro uro oddaljena od mo-
 jega rojstnega kraja, torej sem morda
 znan z bolnico. Velika tema, katera
 je povzročila nevihto, zakrivila je pač
 da jo včeraj nisem spoznal.“ „Da, iz
 Hrastja, torej sta si soseda? A težko,
 da bi jo poznali od tod. Bila je pred
 svojo ženitvijo mnogo let pri sorodni-
 kih v glavnem mestu.“ Ta novica je
 še bolj utrdila zdravnika v njegovi sodbi.
 Komaj je prikrival svojo razburjenost.
 K sreči vpiral je župnik pogled zopet
 v časopis, ki je ležal pred njim na
 mizi. „Tudi jaz sem v glavnem mestu
 dovršil svoje gimnazijske nauke,“ od-
 vrne zdravnik. „In poznal vse lepe
 deklice, kaj ne?“ popraša nagajivo
 župnik, „kdo ve ali mi Goranova
 Klara ni kraljevala v srcu? — Aj, aj,
 amice, kaj pa to velja, bila sta si torej
 v istini prav dobra prijatelja in znan-
 ca“ nadaljuje resno, opazivši kako se
 je pojavila na zdravnikovem licu živa
 rudečica, kako se ga je polotila obča
 razburjenost. — Bila je — ona! Rad
 bi poizvedel zdravnik še marsikaj,
 a ni mu bilo več mogoče ostati v
 družbi, tesna soba ga je dušila, —
 skušal je, da se opraviči kar najpreje
 more in odide — ven pod milo nebo.

Z glavo zmajeval je župnik, ko
 je oni odhajal; gledati bo treba, mr-
 mral je s seboj, da ne napravi kakih
 neumnostij, paziti, da obvarujemo dobro
 ime. —

Mahán pa se je pozno vrnil v
 svojo sobo. A ni se mu ljubilo, pois-

kati si ležišča. Pričel je raziskovati
 stare listine in pisma, kmalu je našel
 oni rožnati, drobn listek. Čital ga je
 jedenkrat, dvakrat, nato korakal po
 sobi, a vrnivši se k mizi, čital ga v
 novič. Tako je pisala ona:

„Dragi Ivan!

„Morda je krivično, da budim stare
 spomine, spomine veselih, srečnih ur!
 Tri leta je, kar sva se spoznala. Takrat
 užgala se je iskra ljubezni v mojem
 in v tvojem srcu. Nisva si upala tega
 priznati. Šele ko si odhajal na vseučil-
 išče, razodel si mi svojo ljubav in oblju-
 bil zvestobo. A vrnivši se o božiču, skoro
 da me nisi več poznal. Na drsališču,
 na veselicah, povsod odlikoval si druge
 — mene si zanemarjal. Mislila sem,
 da si me pozabil...

Tedaj seznanila sem se ž njim.
 O ljubezni ni bilo govora med nama.
 A bil je pošten, značajan mož, da sem
 ga morala ceniti in spoštovati. Popro-
 sil je stariše za mojo roko. Stariši,
 seveda kmetje, veseli so bili bogatega
 zeta, silili so me, naj ga vzamem. —
 Ko sem jim razodela svojo ljubav, so
 se mi norčevali. Verjeti niso mogli,
 da bi mi Ti ostal zvest vsa leta do
 dovršenih študij, in jaz, ali jim nisem
 morala pritrditi — z ozirom na Tvoje
 obnašanje. Neljube okolnosti in gmotne
 razmere starišev, katerim bi bila v
 veliko pomoč in tolažbo, privedle so
 me do tega, da sem obljubila, spolniti
 jim željo. — Odpusti mi in bodi srečen!
 Kdo ve, doseže li kdaj zadovoljnost
 in srečo.

Tvoja

Klara.“

(Dalje prih.)

Jutro.

Zadnja zvezda se je skrila,
Vzela z njo je noč slovó,
Mègla se je umaknila,
Solnce vzhaja za goró.

Žarki zore hladno slano
Z nežnih srébajo cvetlic,
Iz gozdóv glasi se vbrano
Petje hvalno drobnih ptic.

Glasno zvon jutranji poje,
Da odmeva hrib in dol,
Z njim pošilja prošnje svoje
Tisoč src pred večni stol.
Budivoj.

V mraku.

V zarji večerni žarí se
Cerkvi na gori zvonik,
V dol pa prijazno glasi se
Ave Marije glasnik.

Sapica tiho mi veje,
Diše večerni pozdrav,
Milo večernica smeje
Z neba se širnih planjav.

Sapice rahlo pihljanje
Čelo potno mi hladi,
V srcu zvonjenje pa sanje
Sladko-otožne budi.

M.

Slike ljubezni.

(Piše Ivan)

I.

V sveti noči.

V daljini čuj! pojó zvonovi,
Glasé se iz visokih lin,
Krepilen glas nesó vetrovi
Umirajočemu v spomin.

Sveta noč je. Na hribu s snegom
pokritem se dviga v megleno
nebó bela, krasno razsvitljena cerkvica.
Vbrano, miloglasno zvonjenje odmeva
v nočni tišini. A — ko se mnogi ve-
selé, vzdihuje marsikaka sirota, trepeta
od mraza, umira gladú.

Mraz brije, hud veter piše.

Tam pri oknu v kmetski hiši leži
na slabi postelji priletna žena. Gube
so ji razorale lice, bolezen jo je potrla
in položila na ležišče. Skozi okno zrè
tje gori na goro, kjer stoji bela cer-
kvica, ki je nocej tako lepo razsvit-
ljena. Rada bi šla tje kaj na goro, da
bi čula angeljsko petje, — toda ne
more.

Pri postelji sloni dobra njena
hčerka, skrbno gleda materi v obličje
in na tihem prosi Boga, da bi ji po-

daljšal življenje. Rada bi prevzela polovico njenih bolečin, da bi le mati toliko ne trpela. Radi bolne matere ne more i ona iti nocoj v cerkev. Ljubezen jo veže, da ostane doma, da streže bolni materi.

„Oh, mati, mati, je li Vam uže bolje?“

A — glas njen je ostal brez odgovora, votlo je zadonel po prostorni sobi, hišne ure hreščeči udarci odmevali so dalje enakomerno, na mizi pa je plapolala slabotna lučica. Starka ni čula vprašanja. Zamislila se je, ko je gledala tja na nizki holm, v hram Božji. Petje glasilo se je raz njega, na krilih noči pluli so do nje veličastni glasovi slavošpeva:

»Sveta noč! — Razlij nebeški
Mir nad srca v širni svet,
Da se spomni rod človeški,
Da je bil nocoj odklet.«

Vzbudili so se ji spomini prošle sreče! V mladostnih svojih letih je tudi ona hitela v nočojšnji noči tja gori in prosila sreče za svojega ljubljenca. Kako krasno so peli tedaj zvonovi! In pozneje, ko je bila toli srečna, da je stopila ž njim pred oltar, kako veselo so peli takrat! — A mnogo let pozneje, ko ji je vzela neizprosna smrt moža tudi takrat so peli zvonovi, a peli so žalostno, turobno.

Oh — in morda bodo peli zvonovi zopet kmalu — peli bodo njej, a čula jih ne bode več. — —

Globok vzdih se začuje iz njenih prsij; svetla solza utrne iz očesa, mrzel pot se ji vleže na čelo — sojenje postaja težje — bliža se smrtna ura. Deklica moli, a mati ne čuje več. Ona gleda snežnobeke vrste, ki se vi-

jejo v nebeški hram, ona čuje angeljsko petje — — izdihnili je; uže ni več.

Zvonovi pojo, — kakor bi peli o mrtvaški pesmi.

Luč brli — njej sveti večna luč. —

II.

V samostanu.

Mir njeno je življenje,
Mir vlada v celici,
Mir seva iz obličja,
Mirú pa v srcu ni.

Skozi okno samostanske celice se vsipljejo zlati žarki zahajajočega solnca. Kako ljubko se otrinajo po stenah! Na oknu drobi v kletki kanarček tako milo svojo pesen, kot bi pel o nesrečni ljubezni. Prijetno je poslušati tako petje! Toda ona ga mirno gleda, nekako bolestne poglede upira na ptico pevko. Usoda njena zdi se ji slična oni pri ptici. Kako vesela bi bila, da bi imela tak glas, kakor ga ima ptica! Pela bi vedno, vedno bi se glasila ista pesen, pesen o nesrečni ljubezni. —

Prišla je v samostan, ker je ljubila. Izbrala si je uzor, ljubila ga nad vse — a ljubila zaman. Nebo ni hotelo tako, on si je izbral drugo, ostala je sama. In, da bi bila zvesta svojemu uzoru, popustila je vihari svet — in šla v samoto. Jeli šla iskat mirú? — Ne! V svesti si je bila, da mirú do-bila ne bode, da si pa bode z ljubeznijo do nadzemskega bitja težila svoje gorje. Kaj njej za svet! Preminol je za srce njeno, samo jedenkrat je ljubila, toda nesrečno. Obledela je žalno krilo in s plaščem pozabljivosti hotela zagrniti — spomine. Bode li mogoče? Tu, kamor ne seže roka strastij človeških, prosi za njega, da bi bil srečen.

Tu čaka rešitve, — tu vene. Rešitev bode prišla — toda prepozno bode.

Njena duša, čista kot jutranja rosa, vzplavalala bode v nebesne višave in ondi našla ljubezen, ktero je na zemlji zastonj iskala.

Glej! Na okno je sela ptica; kako se veseli, ko vidi kanarček družico! S perotami frfota — k njej želi priti. A — ptica zbeži. „Ne želi si na prosto, kanarček, ostani tu pri meni, veseli se zmenoj! A — ne, poj pesmi tožne, poj o ljubezni, o nesrečni ljubezni! K družici si želiš, jaz k njemu. Ne idi v svet, ki te zapelje, ostani v kletki svoji! Poj dalje, vedno, do konca dni. Ti poješ lahko, — brez srcá, jaz pa

čutim, ker ljubim. O, ko bi mogla še enkrat videti njegovo obličje, še enkrat njegove mile oči — ločila bi se rada. Toda ne morem, giniti moram, umreti, oh, umreti — brez njega.“ —

Ptica utihne, kakor da bi čula ihtenje in videla solze mladenke, ki išče po spominski knjigi lista, na kojem je on napisal nekdanje svoje ime. Lahna rudečica ji zalije blede obličje, bolesten vzdih se ji dvigne iz prsij, prime črtalo in napiše v spominsko knjigo:

„ — Tam v solnčnojasnem kraju,
Tam kmalu minejo mi vse skrbi,
In tam pričakovala bodem Tebe,
Ljubav dobim še le nad zvezdami.“

Na plesišči.

Zakaj se vender ne raduješ

Zakaj ne rajaš ti vesel?

Zakaj tak žalno pogleduješ

Zakaj ne ukal bi in pel?

Glej nežne cvetke to plesišče

In bujne rože tak krasé,

Ne vidiš da te sreča išče

Ponuja raj ti zemski že!

»Kaj maram jaz za vse cvetice

Kaj mari so mi rože te —

Ko nji ni tu, cvetice kraljice,

Ki vlada moje mi srce.«

Cvetkoslavič.

Slovenski narod in velike šole.

Donesek k našemu časovnemu vprašanju.

(Piše J. Vencajz. — Dalje.)

Tako je naše sedanje položenje! A po l. 1900? Duhovenstvo se bo dotlej pomnožilo o sedanjem delovanju za 5% na 1750, pravniška mesta za

10% na 850, medicinska vsled organizacije zdravstvenih oblastev za 25% na 350, filozofična vsled dopolnenja srednjih šol za 25% na 280, tehniška

istotako za 25% na 120, ost. akademiška za 20% na 60; vsa skupno na 3410 mest, skratka za dobrih 10%.

Ker mora vsak narod, ki se hoče ohraniti, pokriti vse svoje potrebe, nalaga svetovno razmerje tudi našemu narodu dolžnost pokriti onih 3060, oz. 3410 mest. (Za nas je zadnja številka znamenitejša, ter kaže potrebo v onem času, ko je možno, da se nam ustanove potrebne velike šole.) V to nam je potreba dostojnega števila završenih velikošolcev, katero najdemo, če proračunimo letne odpadke v številu mest.

Vstop v javno življenje završi se pri izobražencu povprečno s 25. življenjskim letom.

Po poreznem izveščaji deluje duhovnik ali pravnik 40 let, medicinec ali tehnik 35 in filozof ali ostali akademik 30 let. Vsled tega pripade po kombinovani tabeli Brunejevi*) približno po 10 novincev na 302 duhovnika ali pravnika, na 280 medicincev ali tehnikov in na 252 filozofov ali ostalih akademikov, če se vpošteva le primerna smrtnost in izstop iz službe po gori navedenem času. Vsled bolezni, prostovoljnega izstopa, itd. pa se to število zniža še za 7%.

znašala	za l. 1892	po l. 1900.
theologov	60	63
juristov	27	31
medicincev	10	14
filozofov	9	12
tehnikov	4	5
ost. akademikov	2	3
Skupno absolgov. . . .	112	128

*) Kombinovana tabela je sestavljena iz prvotne tabele Brunejeve in tabel institutov v Berlinu, Hanovru in Oksfordu.

Količino potrebnega dijaštva pa izvemo, če pročrtamo, da rabi povprečno theolog 4, pravnik 5, medicinec 7, filozof 5, tehnik 6 in ost. akademik 5 let predno pride do kruha, in da se poizgubi po bolezni, smrti, prestopih in nezavršenju nauk pri theologih 10, v ostalem 20%.

	za l. 1892	po l. 1900
theologov	264	277
juristov	162	186
medicincev	84	117
filozofov	54	72
tehnikov	29	36
ost. akademikov	12	18
Skupno velikošolcev. .	605	706

Tako število bi ugajalo našemu narodu o nespremenjenem občnem položnji, nikakor pa še ne odgovarja sorazmerju mej narodi avstrijskimi: Po zadnjem ljudskem štetji imeti bi morali 824 velikošolcev, oziroma po našem proračunu v l. 1900 celo 961.

In kaj nam kaže istina? kaj naše dijaštvo? L. 1892. je bilo, kolikor smo približno zvedeli, ker še ni bilo javnih statističnih podatkov, velikošolcev:

na	theologov	juristov	medicincev	filozofov	tehnikov	ost. akad.
Dunaji	1	62	33	19	10	4
Gradci	2	50	24	8	4	—
Ljubljani	101	—	—	—	—	—
Gorici	66	—	—	—	—	—
Mariboru	62	—	—	—	—	—
Celovcu	23	—	—	—	—	—
Inomostu	1	—	1	—	—	—
Pragi	—	—	—	1	—	—
Odnos	256	112	58	28	14	6

Prenos .	265	112	58	28	14	6
Ljubnem .	—	—	—	—	—	—
Solnogradu	1	—	—	—	—	—
Rimu . .	8	—	—	—	—	—

Skupno tedaj 265 112 58 28 14 6
ali 483*) velikošolcev.

Število zaostaja tedaj za potrebnim l. 1892. za — 122, za sorazmernim pa za — 341. Pasivni smo tu v obojem oziru. Vender je ta pasivnost le relativna in bi se kmalu poravnala, da imamo le v domovini svoje — vseučilišče. Več o tem pozneje!

Zaslej konstatujemo, da je

Glasnik.

Dijaki v počitnicah. Zopet je prišla doba velikih počitnic, katere naj uporabi slovenski dijak ne le v razvedrilo, temveč tudi v dopolnitev svoje izobrazbe. Vlani smo v 7. številki „Vesne“ zaznamovali kot nalogo dijaštva v počitnicah delovanje v probudo naroda, — pridobivanje znanja, spoznavanje domovine, — pridobivanje vseobče izobrazbe in izomike in delovanje na ugled dijaštva. — Vse dijaštvo zavračamo na dotični članek, opozarjamo jih vnovič, da delujejo v ondi naznačeni namen.

A od lani pojavili so se slov. dijaštvu nasprotniki, katerih nikdar ne bi pričakovali. Borba zoper narodnost slovensko, zoper napredek v znanji in v življenji prouzročila je, da se je začelo sovražno gibanje do dijaštva, ki v svoji večini nikdar ne pozabi, vzvišenega, idejnega mišljenja. Našli so se kruhoborci, ki so zatajili občo dijaško nalogo in se pridružili nasprotnikom. Dijaštvo, zavedno in napredno dijaštvo! dokaži svetu,

*) Tu ni všteti 11 slov. veterinarjev niti 7 slov. farmacevtov, s katerimi bi znašalo število 501.

potrebno število naših vseučiliščnikov — ne glede na Dalmatince in Italijane, kateri bi pod pogoji pohajali to vseučilišče — toliko, da bi omogočilo in za vsem opravičilo osnovo svojestalnega vseučilišča.

Nečemo omenjati, da podkrepimo svojo trditev, manjših vseučilišč nemških, oziramo se le v Črnovice,*) kjer je bilo l. 1892, 285, oz. 268 velikošolcev, in navajamo, da bi vseučilišče v nas imelo (brez medicincev) v l. 1900 zavsem 292 slovenskih slušateljev.

Parvis, liceat, incipiat!

(Dalje prih.)

kako ničevi so vsi napadi, dokaži svetu, da si vredno spoštovanja in priznanja vsih pravih rodoljubov. Dijak prizadevaj si vedno in povsod živeti tako, da mu kot posamezniku nikdo ne more očitati kekega nečastnega dejanja. Potem tudi očitanja na vesoljnost ne bodo našla vere. — Dijaštvo se združuj in spoznavaj, le v slogi je moč! Veliko- in srednješolci, in med temi zopet gimnazijalec in rejalec in pripravnik, sezite si prijateljsko v roke! Nobenega predsodka, nobenega nasprotstva med vami ne bodi. Bodite složni in jedini potem bodete močni in mogočni!

Dijaštvo pa centralizuje se za dobo počitnic v „Savi“. A tudi „Vesne“ spomni se, kdor ima talent za pisateljevanje in pripomoči po svoje, da list vedno popolnejši, vedno zanimivejši postane. — Z žrtvami ustanovili smo dijaštvu glasilo, ki zastopa njihove ideje, ki zagovarja njihove interese; nalog dijaštva je, da to svoje geslo duševno in gmotno podpira. Čim složnejši in moč-

*) Vseučilišče v Črnovicah je ustanovljeno l. 1876. in je imelo l. 1880. le 243 oz. 223 slušateljev.

nejši bodemo, tem večja bo naša veljava, tem blagodejnejši naš vpliv na narod slovenski!

Veran

Vestnik.

Ljudevit Kenk, modroslovec, rojen v Breznici na Kranjskem, umrl je nenadoma 23. junija t. l. v kopališči na Dunaji. Postavno popisano raztelesenje je dokazalo, da je 25letnemu mladeniču, ki je bil sploh bolehav in slabotnega zdravja, povzročila smrt kap (krvavenje v možgane). Pogreb oskrbelo mu je dijaško bolniško društvo. Slovenski rojaki, sošolci zapeli so v kapeli mrtvašnice dunajske občne bolnice nagrobnico „Blagor mu“. — Kenk bil je mirnega in blagega značaja in radi tega tudi pri svojih vrstnikih zelo priljubljen; ni čuda, da je vse užalila njegova nagla smrt. — Namestu venca nabralo se je za družbo sv. Cirila in Metoda nad 20 kron. — Blag spomin pokojniku, čegar sliko prinese prih. št. „Vesne“.

J. Lokar 17letni učenec 4. realn. razr. v Gorici, je pri kopanju nagloma umrl pričetkom julija. V. m. p!

IV. zborove seje sloven. akad. društva „Slovenije“ na Dunaji dné 19. jun. t. l. se je vdeležilo 31 članov in 17 gostov. Iz poročila predsednika stud. med. Borštnika posnemamo, da je pri izl. dun. Slovencev na grob R. Poznika zastopal društvo odbor. J. Omersa, pri končnem sestanku zastopnikov akad. društev v zadevi „reserv. častniki in akad. društveniki“ pa t. stud. tehn. Ciuha; pri slavnosti Gundeličevi v Dubrovniku bo zastopal „Slovenijo“ sam pred. srednik. Ker se je razgovor o predloženem novem poslovníku odložil na prihodnjo zbor. sejo, razpravljale so se na to večinoma notranje zadeve društva, tičeče se poslovanja revizorjev, knjižničarja in predsednika. — Končno se je sklenilo, da se nabere mej „Slovenijani“ II. pokroviteljnina družbe sv. Cirila in Metoda.

„Balkan“ bolgarsko akad. društvo na Dunaju, šteje 14 članov; ki so po svojem mišljenju sicer Stambulovci, vendar Rusiji niso neprijazni. — Uže l. 1869 obstojalo je društvo z istim imenom na Dunaju.

Pri vsesokolski slavnosti v Ljubljani, 9. julija, bili so zastopniki akad. dr. „Sava“, „Slovenija“, „Triglav“ in „Ilirija“ navzoči; in je govoril v imenu naprednega dijaštva stud. jur. VI. Ravnikar.

„Radogoj“. Ljubljanski rodoljubi osnovali so novo podporno društvo, ki bo slovenskim velikošolcem dajalo podpore proti obvezi svoječasne vrnitve, ter jim preskrbovala po možnosti tudi druge dohodke in beneficije. — Naš mecen. g. F. Gorup, podaril je društvu 10.000 kron. Slava ustanoviteljem in dobrotnikom tega društva, ki bode v zvezi z uže obstoječima na Dunaju in v Gradcu, gotovo blagodejno deloval na prid slovenskemu narodu in v razmnoženje njegovega razumništva.

Prepovedani dijaški izleti na Češkem. „Štitny“ društvo jugočeških akademikov, hotelo je napraviti izlet v Tabor, „Rip“ pa v Litomerice. Oba na 2. julija 1893 namerala izleta bila sta prepovedana, najbrž iz bojazni, da se ne bi prestavljalo (na 6. julija se vračajoča) obletnica Husovega sožiganja. —

Proslava stoletnice rojstva Resslera na dunajski tehniki — 29. julija bila je velika slavnost v proslavo Resslera. Rektor Böck pozdravil je došle goste, profesor vladni svetnik Hauße imel je slavnostni govor. Nato podali so se v park pred tehniko, kjer stoji Ressler spomenik. Ondi imel je nagovor stud. forest. Ad. Lippert; predsednik slavnostnega odseka, baron Czeditk položil je na to krasen venec na spomenik; vence poslali so tudi mesto Dunaj, mesto Chrudim (rojstni kraj Resslera) in društvo inženjerjev in tehnikov na Dunaji. — Pevci zapeli so slavnostno kantato, in godba pešpolka št. 19. je svirala cesarska pesen. — Slavnosti vdeležila sta se tudi dva vnuka Resslera. — Zvečer bil je pri Ronacherju slavnostni komers, katerega so se udeležili profesorji in dijaki. Častni predsednik, svetnik Guttenberg, nazdravil in napil je dijakom, in prečital brzojavne čestitke. — Slavnostni govor imel je vladni svetnik Kick. Na to se je po stari dijaški navadi vprizoril „salamander“.

Štiridesetletnico učiteljevanja profesorja dr. Kolbeja slavili so 1. julija na dunajski

tehniki. Slavnostni govor imel je stud. tehn. Held, zasluge slavljenčeve osvetlil je še prof. Kornhuber. Tehnično-akad. pevsko društvo sodelovalo je pri slavnosti.

Na dunajski tehniki bil je voljen rektorjem za prih. šolsko leto profesor mineralogije in geologije dr. Fran Toula.

Na vseučilišči dunajskem bode za leto 1893/4 rektor profesor mineralogije, dvorni svetnik dr. Gustav Tschermak.

Rektor češke univerze v Pragi bode dr. Krystofek.

Rektor vseučilišča v Gradcu bo profesor finančne vede dr. Hildebrand.

Biciklistsko dijaško društvo, kakoršno uže več let obstoji v Gradcu, osnovalo se je na Dunaju. Člani so dijaki vseh velikih šol, predsednik stud. techn. Scherer. 8. julija imeli so osnovalni komers v hotelu pri „Zlatem križu“.

Vodstvo akad. podružnice društva „Stidmark“ sestoji iz sledečih gg. med. Brežnik, med. Dvořak, jur. Duhač, med. Holčaj, med. Kamnikar, med. Knežek, jur. Lukežič, phil. Malek, phil. Posek in jur. Regula — in ti so nekda vsi „pra-germani“. — Kaj ne, difficile est satiram non scribere! —

Dijaki in rezervni častniki. V tej zadevi vršil se je na Dunaju shod 45 delegatov vseučilišč in tehnik. Slovane iz Gradca zastopal je predsednik „Triglava“ jur. Perne, dunajske pa njih delegat, Srb Marić. — Rektor prof. Ludvig je v svojem nagovoru mej oduševljenim odobravanjem povdarjal, da se dijaki nikakor ne morejo zadovoljiti z izjavo vojnega ministra v delegacijah. — Sklenilo se je nadaljno složno postopanje vseh velikošolcev. Sostavil se je ožji komitej zaupnih mož, ki naj zbirajo material in vodijo nadaljno akcijo za časa počitnic. Vsaka velika šola odposlala je po jednega zastopnika; zastopana pa so vseučilišča: Dunaj, Gradec, Praga, Inomost in Črnovice; tehnike: Dunaj, Gradec, Erno, in rudarska akademija Ljubno.

Na tehniki v Gradcu zabranil je rektor Heyne dijaško posvetovanje zaradi rezervnih častnikov; dijaki očitati so mu, da je to storil zaradi policijskega pritiska ter mu doposlali od vseh tehnikov podpisano

nezaupnico. Profesorski kolegij pričel je zaradi tega preiskavo; izključil dva glavna pouzročitelja, dal drugim ukor in vsemu dijaštvu pismeno grajo razglasil v avli. Tehniki so relegovanca v slovesnem sprevodu odveli na vseučilišče in tam priljubljenemu rektorju Schlagerju, ki je ves čas varoval interese dijaštva, priredili veliko ovacijo. — Ker je Heyne pri zaslišanji dijakov tehnikov se izrazil da mu njih častna beseda ne velja, hočejo ga tožiti radi razžaljenja časti. Senat je sicer izdal izjavo, da rektor s tem ni hotel žaliti dijaštvo, temveč le izrekel da mu lastna sodba in prepričanje več velja, vendar se tehniki s tem nikakor ne zadovoljijo. — Rektorju Heyneju priredili so pred stanovanjem veliko mačjo godbo, pri tej priliki razpršila jih je policija, s sablami ranila 6 dijakov, 16 jih odvedla v zapor, ne hotevša se zadovoljiti z legitimacijo, kot je to vedno in povsod običaj. Zaradi tega pritožili so se tehniki na župana. — Nameravani komers izobčencem na čast prepovedala je policija.

Dijaške demonstracije na Dunaju. 9. junija bila je na kolodvoru severne železnice demonstracija proti lvovskemu metropolitu, Sembratoviču in proti stanislavskemu škofu Kujloskemu, zaradi njiju Slovanom neprijaznega vedenja v Rimu. Obžalovati moramo, da so se pri tem prekoračile meje dostojnosti. Policija poizvedala je za udeležnike in 8 dijakov Rusov in Rusinov prišlo je zaradi tega v zapor in se je proti njim vložila obtožba. Nu, 14. t. m. so uže vse izpustili iz preiskovalnega zavora. Pač pa so razpustili akademiški društvi „Bukovina“ in „Sič“, ker so bili udeležniki te demonstracije njihovi člani. — Hrvatski vseučiliščniki priredili so 13. julija demonstracijo proti delegatu Crnkoviču zaradi njegovega renegatskega govora v delegaciji. Tudi radi tega, povsem dostojno se vršečega izražanja mišljenja hrvatske mladine bili so kaznovani dijaki policijskem potom, dva z zaporom 8 dni, pet z zaporom 3 dni.

„Danica“. Ustanovitev tega društva bila je od namesništva prepovedana, ker se je določila slovenščina kot poslovni jezik. Ta prepoved je nepostavna, ker zabranjuje ustavno pripoznano jezikovno pravnoravnost, a tudi

povsem neutemeljena, ker služi vsem slovenskim društvom z vednostjo in priznanjem višjih oblastij jedino le slovenski poslovni jezik.

Češko dijaštvo v Pragi imelo je v minulemu letu 25 društev. Središče vsem bila je „Slavija“ s 7. klubi in 5. kurzi; v zvezi z njo bili so „krajinski spolki“: „Krakonoš, Štitny, Jungman, Budivoj, Jizeran, Rip, Hana, Radbuza, Krakoviec, Smetana, akad. Kolinsky, jednota jičínska“, ki so imele sedeže poleg Prage vsaka v enem večjih čeških mest, — in ferijalno društvo „Opava“. — Fakultetna društva imeli so pravniki, medicinci, farmacevti, kemiki, inženirji. Vsa ta društva so mladočeska! — Staročesko društvo je „akad. čtenarski spolek“. — Razven tega bilo je še „spolek ceskyh akad. židu“, evangelski „Jeronim“, „Moravska Beseda“ in „akad. odbor matični“. Krajinski spolek „Sazavan“ je vlada mej tem letom razpustila.

Iz ljubljanskih dijaških krogov. — Izv. dop. — Vroče je, vroče, g. urednik, in čelo kipi marsikateremu odhodniku in odhodnici slovenski, zakaj prišla je tista prehentana ura, ko treba dajati račun za dolgo dobo srednješolskih studij. Še najmanjša vročina pritiska na pripravnici, kar bereš uže raz neizpremenjeno brezskrbne obrazke gpc. kandidatinj (kandidatje začno svoj dirndaj še le prihodnji teden), — na rejalki je soparica uže znatno neznosnejša, — najbližje vrelišče je pa temperatura na gimnaziju, kjer je do danes izmeš 16 borilcev omagala sedmorica!! Bože pomiluj! — —

Pred to „generalno“ soparico pa je „morila“ nekaternike nič manj dušecha „specijalna“. — Kakšne obraze ste pa rezali, g. urednik, čitajoči pred tednoma o mesarskem klanji mej slavno ljublj. policijo in dijaškimi tolpmami? To smo pravi pravcati pariški revolucionarji, kaj!? — Nu pa, le pomirite se! Vsa zadevica je bila le malenkost „krok“, pri katerem se je „barko vozeča“ trojica abiturijentov „zafkrvovala“ z nemškujočim „polipom“, ki je v hvalo za dano lekcijo svoje „nepriprav-hrulante“ spremil na policijo, kjer so bili nadepolni „čuki“ še prav „imenitno“ poplačani. Sevč

nem. ljublj. žurnalistiške srake so z germansko zlobnostjo razkričali ta vsakdanjski dogodek, kar kot cel izgrede sloven. dijaštva z velepolitiškim vzadnjem, to so pa še razni tuji časniki se slastjo razbobnali. Kakor vselej in povsod v „špispurgarskih“ gnezidih nastal je pri nas radi tega silen šum in hrum: preiskave na vseh konceh, protokolliranje za vsacim oglom, govorilo se je celo o „krvavi rihti“, — žal, da nimamo pri nas „Interessante Blatt“-a, ki bi nas bil še „namalal“ — „ad perpetuam memoriam“!! — Nu, po prizadevanji izrednega prijatelja slov. dijaštva, občežnanega sloven. veljaka-politika se je rešila vsa zadevica le po §§ disciplinarnih postavah za avstr. gimnazije. Srčna mu hvala za to! —

Ljublj. gimn. odhodniki pa sodijo, da po tolikernih soparicah treba poštenega odihljaja. Zato priredé, kakor je nasvetovala „Vesna“ v 11. št. I. l. — 25. t. m. izlet v Zagreb k slavnosti hrv. abiturijentov. Na obširnem programu je: slavnosten sprejem na kolodvoru odhodnikov vseh slov. gimnazijev, banket, koncert (slavn. govor, kantata „K sestanku sloven. in hrvat. abiturijentov v Zagrebu l. 1893.“ — Besede zložil Fr. Neubauer, za možki zbor vglasbil P. H. Sattner, tamburanje, itd.), ples, komers in izlet v Maksimir. Vdeležencev domačih je oglašanih uže do 70; pričakovati je, da se jim pridruži še nekaj slov. in hrvat. akademikov. Izvestno želite z menoj, da bi se ta I. hrvat.-sloven. veselica odhodnikov prav vrlo posrečila in rodila kar najlepše sadove! —

Vender Ljubljana tudi letos ne bo brez abiturijentske veselice! Učitelj. kandidatje prirede namreč v zvezi z gpc. kolegijami 22. t. m. v dvoranah starega strelišča II. odhodno slavnost, ki bo — sodeč po pripravah — bodisi gledé obsega, bodisi gledé programa lanske slavnost daleko presegla ter bo jedna najlepših abitur. veselice v Ljubljani. V posnemanja vredni slogi in marnosti sta delovala uže celo leto ženski in možki osrednji odbor s podrejenimi odbori v Gorici, Mariboru, Kopru, in Zagrebu ter sestavila krasen program, za čegar muzikalično in pevsko izvršitev so izbrane uže

pri raznih koncertih in veselicah se odlikujejo moči. Razven koncerta, na katerem se bodeta poleg drugih točk pela ženska samospeva nova kantata za mešani zbor od S. Stegnarja po besedah S. Gregorčiča in impozantni moški zbor z bariton — samospevom A. Nedveda po besedah J. Roštana, razven plesu in komersa, omenim še izleta v Kamnik. Nadejati se je velike vdeležbe in krasne zabave, o katerej poročam prihodnjič. Na zdar! A. M—é—d.

Dunajski slovenski velikošolci (l. 1892.) so kot pokrovitelji pri družbi ssv. Cirila in Metoda svojim zastopnikom izvolili za letošnji obči zbor naše šolske družbe t. drd. ur. Ant. Švigelja.

Zadnji zabavni večer slov. naprednega dijaštva je bil na Dunaji dne 11. julija v Kastnerjevi gostilni „zum Magistrat“. Obili udeleženci so se tedaj poslovili za dobo počitnic od na Dunaji zaostalih bratov.

Evropejska vseučilišča. V minoletem letu imela je Avstro-Ogrska 11 vseučilišč z 19659 dijaki in 994 profesorji, Rusija 9 z 13809 dijaki in 739 profesorji, Anglija 10 z 16264 dijaki in 596 profesorji, Italija 21 z 17558 dijaki in 1522 profesorji in Nemčija 20 z 29565 dijaki in 2406 profesorji. Nadalje je imela Španija 11, Francija 10, Švicarska 6, Belgija in Holandija 4, Portugalska 2, Švedska, Norveška, Danska in Grška po 1 vseučilišče. — Največja vseučilišča so v Parizu z 9215, na Dunaji z 6220, v Berlinu z 5527, v Napolji z 4328, v Pragi (2) z 3941 in Monakovem z 3551 dijaki.

Na šestertih tehnikah v Avstriji je bilo v zimskem tečaju 1892/3. 2181 slušatelj, 210 več nego v preloem letu. Na dunajski tehniki je bilo 865 slušatelj.

Dijaške raznoterosti. Radi širjenja irredente v Trstu zaprti in zopet oproščeni medicinec Meuro je bil v Turinu navdušeno od ljudstva sprejet ter v triumfu nošen po mestu. Urednik lista „Gazetta del Popolo“ je govoril raz balkon in hvalisal Meura in njegove irredentske pristaše kot „mučenike“. — V New-Jorku so v maju električno vsmrtili medicinea Gurlyle Harris-a, ker je baje svojo 17letno ženo zastrupil. Priče so si nečuvno nasprotovali; navzlic temu

se ni posrečilo prijateljem vblaziti sodbo Harrisu, ki je do smrti zatrjeval nedolžnost. — V Toulouse je v gledališči pri svečani telovadbi francoskih Sokolov vrgel nemški žurnalist na deputacijo českih visokošolcev iz lože stol. Nastal je silen škandal in pretep mej Sokolci in hujskajočimi žurnalisti. Predno je policija došla, bilo je že več ranjencev. — Na pariškem vseučilišči študirajo 403 ženske; in sicer na medicinski fakulteti 129 (22 Francozinj, 95 Rusinj, 4 Rumunke, 2 Angležinji, 2 Srbkinji, 2 Bolgarki, 1 Nemka in 1 Turkinja), na juridični fakulteti 1 Rusinja in 1 Alzačanka — naravoslovja uči se jih 29 (23 Francozinj, 5 Rusinj, 1 Američanka), modroslovja 249 (226 Francozinj, 11 Rusinj, 4 Rumunke, 3 Angležinje, 2 Američanki, 1 Italijanka, 1 Švicarka, 1 Nemka). — Framacije uči se 14 Francozinj. —

Slov. fer. društvo „Sava“ v Ljubljani prične svoje počitniško delovanje z današnjim dnem. Odbor je vse priprave ukrenil mej šolskim letom, da društvo tem uspešneje nastopi. Obči zbor se bo vršil v avgustu najbrže na Štajerskem, razven tega je društvo doslej sklenilo prirediti 6 okrožnih shodov in dve veselici. Z letošnjo glavno dobo hoče početi organizacijo, katero je završilo doslej na Kranjskem tudi v ostalih slovenskih okrožjih. Vrh tega bo pomagalo, da se zveže slovensko dijaštvo tem tesnejše s s hrvatskim, katero bode ustanovilo, kakor se je doslej počelo, podobno društvo za Dalmacijo in Istro, oziroma morda tudi še jedno za trojedino kraljevino. —

Slovenski dijaki! Dojdite polnoštevilno na obči zbor, kadar Vas pozove odbor našega ferijalnega društva, da pokažete slog, jedinstvo in bratsko moč slovenskega dijaštva: Na svidenje na občem zboru! Ured.

Književnost in umetnost.

Zmaga pri Sisku 1593. V spomin tristoletnice napisal A. Koblar. Ponatis iz „Uč. Tov.“ Vredno, da se razširi med slovenski narod in posebno pripravno za razdelitev med šolsko mladino.

„Ljubezen do mamice.“ Povest za mladino, spisal Josip Matejev, izd. dr. sv. Cirila in Metoda. Vezan zvezič velja 25 kr. Knjižica je vredna vrstnica poljudnim spisom, katere izdaja naša prezaslužena družba, in vredna priporočbe.

Gunduličeva slavnost v Dubrovniku 25. junija, povodom odkritja spomenika Gunduličevega, katerega je mojstersko izvršil umetnik Rendič, bila je uprav velikanska, udeležba hrvatskega, slovenskega in srbskega naroda ogromna. Slovensko dijaštvo zastopal je predsednik „Slovenije“ I. Borštnik. — Dubrovnik, „jugoslovanske Atene“, je velikega pomena v zgodovini jugoslovanski. Kot stolica dubrovniške države ustanovljen od Hrvatov, priznati moral je sicer l. 1205. višje gospodstvo Benečanov, a bil vendar zelo samostojen in večji dostojanstveniki bili so mu le domačini. L. 1358. priznal je nadvlado hrvatske kraljevine. Mesto je sicer jako prijazno in živahno, vendar le slaba podoba nekdanje moči in slave. Štelo je za časa svojega razvitka nad 40000 prebivalcev, bilo bogato vsled velike in obsežne trgovine, ter bivališče svetovnoznanim pesnikom in učenjakom. Tukaj porodil se je slavni pesnik Gunprlič 8. januv. 1588 in umrl 10. marca 1638. Glavno njegovo delo je veliki epos „Osman“, katerega je završil ban Mažuranič, ker je pesnika prehitela smrt pred njegovo završitvijo. — Kuga je v Dubrovniku zelo divjala 1465 in 1526, — a 6. aprila 1667 uničil je grozen potres in požar skoro vse mesto. Pod turško nadvlado, potem pod kraljevino Ilirijo in po Napoleonovi zmagi z Dalmacijo pripadši Avstriji ni se mesto več popelo do nekdanje moči in slave. Duševno središče Hrvatov postal je vedno bolj in bolj se razvijajoči Zagreb, stolica Hrvatske; vendar ostane Dubrovniku vedno zagotovljena velika njegova pomembnost za razvitek Jugoslovanstva.

Prenos kostij grofa Draškoviča iz Radgone v Zagreb je z veliko narodno slavnostjo izvela „Matica hrvatska“. Grof Janko Drašković porodil se je 20. oktobra 1770 v Zagrebu, po dovršenih vseučiliških naukah na Dunaji vstopil je v vojake, kjer je služil 18 let; kot major ostavivši vojno napotil

se je v Pariz in ondi mnogo občeval z Dubrovčanom, knezom Sorkovičem in srbskim rodoljubom Š. Tekelijem. — L. 1832. vrnil se je v domovino, udeleževal se ilirskega gibanja, ustanovil 1838 „ilirsko čitalnico“ v Zagrebu, 1840 narodno gledališče, 1841 gospodarsko društvo in narodni muzej 1842, „Matico ilirsko“, kateri je bil prvi predsednik. Dne 14. junija 1856 umrl je nagloma v Radgoni na potu v gleichenberške toplice. Za hrvatsko književnost stekel si je kot pesnik in pisatelj mnogo zaslug. — Prenos njegovih kostij dal je povod veliki narodni slavnosti v Zagrebu, katere so se vdeležili tudi Slovenci v obilnem številu, kakor tudi po odposlanstvih „Matica Slov.“, — „Ciril in Metodova družba“, ljubljanski in celjski „Sokol“, celjska čitalnica itd. — Obširne životopis in sliko grofa Janka Draškoviča prinaša letošnja „Spomen knjiga“ Matice hrvatske.

Tristoletnica zmage pri Sisku praznovala se je v Ljubljani z veliko šolsko in narodno slavnostjo 22. junija. „Dom in Svet“ prinaša zanimive spise in slike o sisaški bitki, in opozarjamo svoje čitatelje na ta list. — Naš priznani glasbenik A. Foerster zložil je iz primernih narodnih napevov „slavnostno kantato“. Za glasovir prirejena velja 60 kr.

„Matica hrvatska“ izdala bo letos za svoje ude 12 knjig in sicer Naravoslovje (ribe) od Kispatiča, — Zgodovina srednjega veka od Balléja, Skladatelji ilirske dobe od Kuhača, — Ruski pripovedovalci od Štrepelja, — Izbrane dela od Bogoviča, — „Mara konavska“ od umrlega škofa Vodopiča, — „Bosankami“ od Lepušića, — „Plemeničko gnjezdo“ in „Rudjina“ od Turgeneva v preštavi Miškatočevići, — „Pan Tadej“ od Mickijeviča, prevel Maretič, — Dantejev „Pekel“, prevel Buzolič, — Hrvatsko pesmarico od Klaiča in v biblioteki klasikov I. del literarne zgodovine grške od Mušića. To vse za letnino 3 oziroma 4 gld.! Udov štelo je prošlo leto 9117 (za 1017 več kot prejšnje leto). Slovenci pristopite temu znamenitemu zavodu, s tem se bo najbolj učvrstilo in razširilo jedinstvo slovenskohrvatsko!

„Prodana nevesta“ dosegla je tudi v Berlinu veliko priznanja in uspeh. Predstavljala se bode tudi pri svetovni razstavi v Čikagu. Slovanska skladba pridobila si je sicer pozno, a trajno ono svetovno priznanje in slavo, kakoršno v istini zasluži.

Česko gledališče na Dunaju meseca maja, junija in prve dni julija pod vodstvom g. Chmelenskega uprizorilo je večje število slovanskih dramatičnih proizvodov ter nekoliko operet in dekoracijskih iger. Ker namerava ta družba ustaviti se v Ljubljani in uprizoriti ondi več predstav, opozarjamo na to vse prijatelje dramatike. Vzlasti bodo tudi onim, ki niso češčine toliko vešč, v gajale operete in čarobne igre, n. pr. Strakovnički dudak, Jirikove prikazni, Sedem gavranov in dr., ki so našle tudi v nemških listih obilo pohvale in priznanja.

„Glasbena matica“ priredila je s sodelovanjem dvornega opernega pevca gosp. J. Tertnika 8. junija koncert, kjer so se pele dovršeno zgolj narodne pesni slovenske. Večino harmonizoval je g. Hubad; zasluženi učitelj „Gl. Mat.“ in duhoviti glasbenik.

Listnica.

G. Iv. Sk. v Lj. Odgovoriti smo Vam hoteli obširno v „Glasniku“ glede dramatičnega pisateljstva. Morda storimo to še o priliki, ko bode prostor dopuščal. Ako hočete delovati na tem polju, svetujem Vam, da se obrnete na odbor dramat. društva v Ljubljani. Ono Vam določi igre, katere je spoznalo sposobne za slovenski oder, v prestavo. Pri tem vadite se v pisateljstvu, proučavate praktično vse o tehniki drame, a koristijo mnogo več, kot da bi čas tratili z „izvirnimi“ spisi, za kar Vam nedostaje vede in potrebne izkušnje. To je odkritosrčno izraženo naše mnenje, zato upamo, da ne bo zamere. — Sploh dijakom pripo-

ročamo v vaje prevode dramatskih del, za kar jih bo dramatično društvo, ako delujejo v zvezi z njim, primerno nagradilo.

Ivan Valentinovič. Od deseterice poslanih pesnij uporabiti bi se dale le dve ali tri; a tudi te le v spremenjeni obliki. Originalnih mislij pa nima nijedna. Poprimite se raje posla, za kateri imate več sposobnosti, kot za pesnikovanje.

Ivan Glatr. Nikar ne mislite, da ste radi „originalnega“ pseudonima tudi originalen pesnik.

„Odpre okno, luna sije
Glasi mile melodije
Nežno v tiho noč doné.“

Zakaj ne prepisete doslovno iz Prešerna in Stritarja.

„Mož pravičen, jak in blag,
Kamor pride, solnce sine
Kjer tolaži, tuga mine
Narod brani poštenjak.“

Pristavimo le še:

Toka glava, korenine
Je slovenski — korenjak.

Koseski bi Vas itak ne mogel več tožiti literarnega tatinstva.

Vse p. n. naročnike, ki so nam še na dolgu, prosimo naj poravnajo dotične svote. — Spremembe bivališča ali stanovanja naznanjajo se naj pravočasno D. Hribarjevi tiskarni v Celji (ne pa uredništvu).

Popravki. Cenjeni čitatelji nam blagovoljno oprostite, ako se sem ter tje pojavijo tiskarski pogošči; pri težkoči korekture je to skoro neizogibno. V št. 6. „Vesne“ čitaj: str. 85 II. razdel, vrsta 14. k angel-skemu (ne: angelskem); str. 91 I. r. (poročilo o „Sloveniji“) izlet v Mödling (ne Döbling); str. 92 II. r., (iz Inomosta) proti nepravilnemu (ne: nepravilnem); str. 95 I. r., (promocije) promovovana (ne: promovana); str. 95 I. r., („Novice“) 4. julija (ne: 4. junija); str. 95 II. r. („Novice“) prvotne veljave (ne: potrebne).

„VESNA“ izhaja po jedenkrat na mesec na celi poli ter stane za vse leto gl. 1:50 Rokopise in dopise sprejema: Uredništvo „Vesne“ na Dunaji, Wien, VIII., Lange Gasse, 48; naročnino Dragotin Hribar v Celji, Graška cesta, 1.